

## Morometii, de Marin Preda - comentariu

Pregatit de proza scurta din volumul de debut "Intalnirea din pamanturi"(1948), nuvelele "Dimineata de iarna", "O adunare linistita", "In ceata" sau schita "Salcamul", care prefigureaza motive, intamplari si personaje, primul roman scris de Marin Preda, "Morometii" este alcatuit din doua volume, publicate la doisprezece ani distanta" in 1955 volumul I si in 1967, volumul al doilea.

Desi modalitatea artistica si problematica celor doua volume difera, romanul este unitar, deoarece reconstituie imaginea satului romanesc intr-o perioada de criza, in preajma celui de-al doilea razboi mondial. Sunt inregistrate transformarile vietii rurale, ale mentalitatilor si ale institutiilor, de-a lungul unui sfert de secol si se impune o tipologie noua in proza romaneasca.

"Morometii" contine in o mie de pagini povestea unei familii de tarani din Campia Dunarii, Silistea Gumesti, care cunoaste, de-a lungul unui sfert de secol o adanca si simbolica transformare.

Titlul "Morometii" aseaza tema familiei in centrul romanului, insa evolutia si criza familiei sunt simbolice pentru transformarile din staul romanesc al vremii. Astfel ca romanul unei familii este si "un roman al deruralizarii satului"(N.Manolescu-Arca lui Noe), o fresca a vietii rurale dinaintea si de dupa cel de-al doilea razboi mondial.

O alta tema este criza ccmunicarii, absenta unei comunicari reale intre Ilie Moromete si familia sa. Tema timpului vicelan, nerabdator ("timpul nu mai avea rabdare"), relatia dintre individ si istorie nuanteaza tema sociala.

Criticul Eugen Simion considera drept tema centrala : "libertatea morala in lupta cu fatalitatile istoriei".

Perspectiva naratorului obiectiv se completeaza prin aceea a reflectorilor (Ilie Moromete, in volumul I si Niculae in volumul al II-lea), ca su prin aceea a informatorilor (personaje-martore ale evenimentelor, pe care le relateaza ulterior altora, de exemplu, al lui Parezianu despre vizita lui Moromete la baieti, la Bucuresti). Efectul este limitarea omniscientei.

Subiectul romanului respecta succesiunea clasica a momentelor, carora le acorda insa un spatiu disproportionat, impus de evolutia personajelor si de natura conflictelor, care iau forme diverse, in functia de problematica abordata: sociala, familiala, etica, psihologica, politica.

In punctul initial, actiunea e plasata cu cativa ani inaintea celui de-al doilea razboi mondial, cand timpul era foarte rabdator cu oamenii, viata se scurgea fara conflicte mari, pentru ca enuntul din finalul volumului "timpul nu mai avea rabdare" sa modifice imaginea timpului, care devine necrutator si intolerant.